

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcu : **A.**, **B.**, proti žalovaným : **1/ J. B.**, bývajúca v Š., **2/ J. B.**, bývajúca v Š., **3/ R. B.**, bývajúci v Š., všetci zastúpení JUDr. **E. K.**, advokátom v Š., **o zaplatenie 11 393,07 € s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 6 C 264/2005, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 6. októbra 2011 sp. zn. 7 Co 181/2010

t a k t o :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 6. októbra 2011 sp. zn. 7 Co 181/2010 vo výroku, ktorým zmenil výrok rozsudku súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti vo vzťahu k žalovanej **1/** tak, že návrh žalobkyne zamietol a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nové Zámky rozsudkom (v poradí druhým) z 19. októbra 2010 č.k. 6 C 264/2005-599 zaviazal žalovanú **1/** zaplatiť žalobcovi sumu 11 393,07 € so 6 % úrokom z omeškania počínajúc dňom 10.8.2005 do zaplatenia do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Návrh žalobcu voči žalovaným **2/**, **3/** zamietol. Uložil žalovanej **1/** zaplatiť žalobcovi trovy konania v sume 569,61 € do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovaným **2/**, **3/** náhradu trov konania nepriznal. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Vec právne posúdil podľa ustanovení § 806, § 813 ods. 1, § 420 ods. 1, § 422 ods. 1, § 438 ods. 1, § 442 ods. 1, 2, § 443 a § 450 Občianskeho zákonníka. Po vykonanom dokazovaní mal za preukázané, že zodpovednosť za vznik požiaru nesie žalovaná **1/**, keďže požiar vznikol vedome nedbanlivosťou a to neopatrnou manipuláciou s otvoreným ohňom žalovanou **1/**, vtedy maloletou, ktorá podľa vyjadrenia žalovaných **2/**, **3/** ako i svedkov **G. F.**, **Ing. J. B.**, ako aj **A. C.** bola schopná ovládať svoje konanie a posúdiť jeho následky. V konaní taktiež bolo preukázané, že žalovaní **2/** a **3/** nezanedbali náležitý dohľad nad vtedy maloletou. Z dokladov predložených žalobcom bolo preukázané, že

v dôsledku uvedeného požiaru vznikla škoda v rozsahu 1 245 656,34 Sk, pričom žalobca plnil osobám poškodeným v dôsledku uvedeného požiaru v rozsahu 769 772 Sk ako poistné plnenie, avšak žalobca v tomto spore požadoval od žalovaných náhradu len v rozsahu 686 455 Sk (22 786,13 €). Súd mal z dokladov, ktoré žalobca pripojil k návrhu na začatie konania a z dokladov o poistnom plnení preukázané, že škoda v rozsahu ako to uviedol žalobca naozaj vznikla, pričom zohľadnil skutočnosť, že škoda u poškodených subjektov, najmä T. S. a F. F. bola vyššia, keďže u týchto subjektov sa u každého z nich mohlo poskytnúť maximálne možné plnenie v zmysle poistných zmlúv, a to do sumy 300 000 Sk, pričom škoda presahovala v týchto prípadoch uvedenú sumu. Súd využil svoje právo podľa § 450 OZ a rozsah náhrady škody uplatnenej žalobcom v návrhu znížil o 1/2 na sumu 343 227,50 Sk, keďže zohľadnil okolnosti uvedeného prípadu najmä skutočnosť, že samotným žalovaným vznikla škoda zničením ich bytu a bytového zariadenia a tiež s prihliadnutím na tú skutočnosť, že v rozsahu škody, ktorá vznikla prispeli skutočnosti, ktoré žalovaní nemohli ovplyvniť, najmä nedostatočné protipožiarne opatrenia v bytovom dome, v ktorom sa nachádzal byt žalovaných, napríklad nefunkčnosť suchovodov, nefunkčnosť vetracích klapiek na streche, nedostatočné utesnenie priestorov medzi bytmi v priestore šachty, v ktorej vedú vodovodné, kanalizačné a plynové potrubia a taktiež skutočnosť, že protipožiarny zásah sa uskutočnil bez dostatočného vybavenia, t.j. bez vysokozdvížnej plošiny, ktorá bola schopná dosiahnuť k bytu, v ktorom požiar vznikol. Zároveň pri znížení náhrady škody prihliadol aj na skutočnosť, že žalovaná 1/ nemá žiadny majetok a je študentkou vysokej školy.

Na odvolanie žalovaných 1/ až 3/ Krajský súd v Nitre rozsudkom zo 6. októbra 2011 č.k. 7 Co 181/2010-631 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti vo vzťahu k žalovanej 1/ tak, že návrh žalobcu zamietol. V časti týkajúcej sa trov konania a trov odvolacieho konania vo vzťahu k žalovaným 1/ až 3/ rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že zopakoval dokazovanie oboznámením obsahu listinných dôkazov a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vo veci samej vo vzťahu k žalovanej 1/ je treba ako vecne nesprávne zmeniť a návrh žalobcu, ktorý podľa názoru odvolacieho súdu v konaní neuniesol dôkazné bremeno ako nedôvodné zamietnuť. Žalobca v konaní dostatočným spôsobom si nesplnil povinnosť tvrdenia rozhodujúcich skutočností, a tiež povinnosť navrhnúť právne relevantné dôkazy. Mal za to, že ak by aj prijal záver, že žalobca preukázal zodpovednosť žalovanej 1/ za vzniknutú škodu, a tiež že na žalobcu ako na poistiteľa prešlo právo poisteného na náhradu škody

spôsobenej poistnou udalosťou voči osobe, ktorá škodu spôsobila a to až do výšky plnenia, ktoré poisťiteľ poskytol, nie je možné v dôsledku nesplnenia dôkaznej povinnosti žalobcu vo vzťahu k vzniku škody aj výšky jeho žalobe vyhovieť. Predovšetkým treba nesplnenie dôkaznej povinnosti žalobcu vidieť v tom, že nesplnil svoju povinnosť tvrdiť rozhodujúce skutočnosti, a v tejto súvislosti nesplnil svoju povinnosť uviesť správne relevantné dôkazy preukazujúce jeho tvrdenia a to vo vzťahu k výške uplatnenej istiny, ktorá je predmetom tohto sporu. Nepostačuje, ak žalobca v tomto konaní tvrdil a preukázal, že žalovaná 1/ nesie za vznik škody zodpovednosť a nepostačuje ani to, že preukázal, že existoval medzi žalobcom a poškodenými osobami poistný vzťah, s poukazom na ktorý v dôsledku poistnej udalosti žalobca im poskytol poistné plnenie vo väčšom rozsahu, než si uplatnil v tomto konaní. Žalobca v tomto konaní musí preukázať vznik a rozsah škody tak, ako by to bol povinný v súdnom konaní preukazovať poškodený, keby sa domáhal priamo u škodcu náhrady škody. Nepostačuje preto aby poisťiteľ, v tomto konaní žalobca, iba s poukazom na poistné udalosti a ich čísla a tiež s poukazom na poistné spisy (inak v niektorých prípadoch s ťažko čitateľným obsahom) a zoznam poškodených osôb s preukázanou výškou plnenia zo strany žalobcu, uniesol dôkazné bremeno vo vzťahu k rozsahu poistnou udalosťou poškodených vecí a teda nepreukázal výšku škody, ktorá škodnou udalosťou vznikla. Absencia rozhodujúcich tvrdení v tomto smere mala potom za následok, že žalobca v konaní nenavrhol v tomto smere vykonať potrebné dôkazy, pričom za takýto dôkaz nie je možné považovať bez ďalšieho iba predloženie poistného spisu žalobcom. Skutočnosť, že poistná udalosť postihla väčší počet klientov nezabavuje žalobcu povinnosti tvrdiť a preukázať, ktoré konkrétne veci boli škodnou udalosťou poškodené, prípadne zničené a akým spôsobom dospel k hodnote týchto poškodených vecí. V prípade pochybností o existencii týchto vecí prípadne o rozsahu poškodenia ich hodnoty v čase poškodenej udalosti bol žalobca povinný navrhnúť vykonanie konkrétnych dôkazov na preukázanie svojho tvrdenia. Samotná skutočnosť, že žalobca v rámci likvidácie škodnej udalosti vyplatil svojim klientom poistné plnenia na základe zoznamov poškodených, resp. zničených vecí podľa záznamov likvidátorov založených v poistnom spise, nemá za následok splnenie dôkaznej povinnosti tak, ako to má na mysli ustanovenie § 120 O.s.p. Je tomu tak preto, že súd je povinný v prípade, ak dospel k záveru, že žalovaná 1/, ktorá zodpovedá za škodu podľa § 420 ods. 1 OZ je povinná ju nahradiť, zistiť v zmysle ustanovenia § 442 ods. 1 OZ skutočnú škodu a v zmysle § 443 OZ pre určenie jej výšky vychádzať z ceny v čase poškodenia. Keďže v tomto smere počas celého konania zo strany žalobcu chýbali tvrdenia a aj dôkazy a súd bez vykonania týchto dôkazov nemôže ustáliť záver o existencii konkrétnej škody, jej rozsah a výšku, odvolací súd dospel k záveru,

že návrh žalobcu je potrebné v dôsledku neunesenia dôkaznej povinnosti žalobcu ako nedôvodný zamietnuť. Z hmotného práva vyplýva povinnosť žalobcovi preukázať rozsah a výšku škody, pričom tak ako je už vyššie uvedené podľa názoru odvolacieho súdu na preukázanie týchto skutočností zo strany žalobcu nepostačuje iba predloženie poistných spisov s poukazom na ich obsah.

Proti rozsudku odvolacieho súdu do jeho zmeňujúcej časti podal dovolanie žalobca, ktorého prípustnosť odvodzoval z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. a dôvodnosť z ustanovenia § 241 ods. 2 písm.a/, b/, c/ O.s.p. Uviedol, že odvolací súd vo svojom zrušujúcom rozhodnutí dňa 18.9.2008 nenariadil doplniť dokazovanie tak, že by z neho vyplynula povinnosť žalobcu vyšpecifikovať svoj nárok položku po položke u každého jednotlivého poškodeného a podľa § 237 písm.f/ O.s.p. im tak odňal možnosť konať pred súdom a uplatniť svoje právo na predkladanie dôkazov, ktoré súd tvrdí, že boli nevyhnutné. Konkrétne im neumožnil vyšpecifikovať svoje nároky podľa jeho predstáv, keď v konaní pred okresným súdom takáto špecifikácia sa nejavila ako nevyhnutná. Napadnutým rozhodnutím však žalobcovi vytýka práve to, čo sám predtým nežiadal. Pôvodne bolo vytknuté, že priamo v žalobe nebola takáto špecifikácia uvedená ale žalobu predsa už nemôže vymeniť, a keď sa súdu javilo, že ich nárok nie je dostatočne preukázaný, už pri vydaní rozhodnutia dňa 18.9.2008 prečo vec hneď nezamietol, ale namiesto toho vec vrátil súdu prvého stupňa. Týmto je naplnený dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm.a/, lebo v konaní prišlo k vade podľa § 237 písm.f/ O.s.p. Ďalej konanie pred odvolacím súdom je v zmysle § 241 ods. 2 písm.b/ postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci lebo súd je podľa § 213 ods. 1 O.s.p. viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa. Ak má súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 3 O.s.p.). Odvolací súd však dokazovanie nezopakoval ani nepostupoval podľa § 213 ods. 4 O.s.p. a nedoplnil dokazovanie, hoci výsluch poškodených bol navrhnutý pred súdom prvého stupňa, ale tento súd od vykonania uvedeného dôkazu upustil. Nevychádzal tak zo skutkového zistenia o výške škody tak, ako ju mal za preukázanú súd prvého stupňa. Odvolací súd napokon vec nesprávne právne posúdil v zmysle § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p., keď vyhodnotil predložené dôkazy ako nedostačujúce a rozhodol, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadne výšky škody. Odvolací súd považoval jeho nárok za nepreukázaný, lebo škoda nebola vyšpecifikovaná na zvláštnom dokumente položka po položke. Takýto doklad však predsa sám nepreukazuje výšku škody. Len by mohol slúžiť ako pomôcka pre súd pri rozhodovaní o jednotlivých

vyplatených náhradách. Odvolací súd vôbec nebral do úvahy predložené písomné dôkazy, tieto doslova ignoroval, ako by ani neexistovali, nevyhodnotil ich ako nedostatočné, len uviedol pri ústnom odôvodnení, že súd nie je povinný robiť si výpisky a stále hovoril len o tom, že mali každé poistné plnenie rozpísať položku po položke ako by to vraj museli urobiť všetci poškodení, keby sa priamo domáhali náhrady škody od žalobcov oni. Predložením dokladov je však každé poistné plnenie takto rozpísané a obsahuje podrobný zoznam poškodených alebo zničených vecí. Žalobcovi napokon počas celého konania nebolo vytknuté ani to, že predložené kópie sú nečitateľné a tak nemohol takýto nedostatok odstrániť. Toto vytkol odvolací súd až pri vynesení rozhodnutia dňa 6.10.2011. Navrhol, aby dovolací súd zmenil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu tak, že rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne potvrdí alebo alternatívne aby napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu, resp. okresnému súdu na ďalšie konanie.

Žalovaní vo svojom vyjadrení sa stotožnili s dôvodmi rozsudku odvolacieho súdu s tým, že samotné dovolanie považujú za nedôvodné a v danej situácii za výlučne obštruktívne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania, keďže jeho nariadenie nepovažoval za potrebné (§ 243a ods. 1 O.s.p.), a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je podľa zákona (§ 242 ods. 1 O.s.p.) viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi a obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ tieto mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale aj podľa ich obsahu.

Dovolací súd je povinný podľa ustanovenia § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa preto predovšetkým

otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. (t.j., či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom, či súdom nesprávne obsadeným).

K odňatiu žalobcu konať pred súdom malo podľa jeho názoru dôjsť tým, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí dňa 18.9.2008 nenariadil doplniť dokazovanie tak, že by z neho vyplynula povinnosť žalobcu vyšpecifikovať svoj nárok položku po položke u každého jednotlivého poškodeného a tým mu odňal možnosť uplatniť svoje právo na predkladanie dôkazov, ktoré súd tvrdí, že boli nevyhnutné.

V sporovom konaní platí dispozičná a prejednávacia zásada. Účastníci (na oboch procesných stranách) sú v ňom povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky podrobné skutočnosti a na ich preukázanie označia dôkazné prostriedky (viď § 101 ods. 1 a § 120 ods. 1). Týmito skutočnosťami sú skutkové údaje, nevyhnutné na objasnenie, o čom na akom podklade má súd rozhodnúť. Ich opísaním plní žalobca povinnosť tvrdenia, vyplývajúcu pre neho aj z § 79 ods. 1 O.s.p. Označením dôkazov na preukázanie svojich tvrdení plnia účastníci dôkaznú povinnosť. Pri označení dôkazov, ktorých sa žalobca dovoľáva, ide o druhú procesnú povinnosť uloženú žalobcovi ustanovením § 79 ods. 1, a to o tzv. povinnosť dôkaznú. Žalobca musí označiť dôkazy tak, aby z nich jeho skutkové tvrdenia logickým spôsobom vyplývali. Najmä v sporových konaniach je požiadavka na logickú bezrozpornosť žaloby vyššia ako v konaniach nesorových. Napriek tomu, že povinnosť tvrdenia i dôkazná povinnosť sú procesnými povinnosťami, ich splnenie nemôže súd vynucovať ani sankcionovať. Aj nesplnenie dôkaznej povinnosti môže byť odstrániteľné postupom podľa § 43 ods. 1 O.s.p., avšak pri nesplnení si dôkaznej povinnosti nejde o taký nedostatok konania, pre ktorý by sa v konaní nemohlo pokračovať. Jedinou sankciou za nesplnenie povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti bude spravidla neunesenie tzv. bremena tvrdenia a dôkazného bremena a v sporových konaniach strata sporu.

Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy a taktiež nie je povinný poučovať účastníkov, ktoré a aké dôkazy majú predkladať v sporovom konaní. Nesplnenie povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti

nie je procesne sankcionované, môže sa však prejaviť nepriamo v rozhodnutí vo veci, kde predstavuje procesnú ujmu účastníka, ktorý si svoju procesnú povinnosť nesplnil, prípadne sa môže prejaviť aj vo výroku o náhrade trov konania. V žiadnom prípade však nejde o procesnú vadu v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p., lebo sama osebe neznamená odňatie možnosti pred súdom konať a postupom súdu (odvolacieho) nebola žalobcovi odňatá možnosť pred súdom konať.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Dovolateľ namieta, že konanie pred odvolacím súdom je v zmysle § 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p. postihnuté inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, lebo odvolací súd je podľa § 213 ods. 1 O.s.p. viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvého stupňa. Ak má súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 3 O.s.p.). Odvolací súd však dokazovanie nezopakoval a ani nepostupoval podľa § 213 ods. 4 O.s.p. a nedoplnil dokazovanie, hoci výsluch poškodených bol navrhnutý pred súdom prvého stupňa, ale tento súd od vykonania od uvedeného dôkazu upustil. Nevychádzal tak zo skutkového zistenia o výške škody tak, ako ju mal za preukázanú súd prvého stupňa.

Z obsahu spisu je zrejmé, že odvolací súd nariadil na deň 6. októbra 2011 odvolacie pojednávanie (č.l. 627 až 630), na tomto pojednávaní zástupca žalobcu ako aj zástupca žalovanej 1/ predniesli svoje návrhy, odvolací súd vykonal dokazovanie podľa § 129 ods. 1 O.s.p. oboznámením obsahu listín, k vykonanému dokazovaniu prítomní zástupcovia účastníkov nemali žiadne pripomienky, na dotaz súdu ani nemali záujem sa k veci vyjadriť a zotrvali na svojich prednesoch.

Z uvedeného je zrejmé, že konanie odvolacieho súdu nie je postihnuté inou vadou konania v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p., ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci tak, ako to tvrdí dovolateľ.

Dovolateľ namieta, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu

na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Dovolateľ namieta, že odvolací súd vôbec nebral do úvahy predložené písomné dôkazy, tieto doslova ignoroval akoby ani neexistovali, nevyhodnotil ich ako nedostatočné, len uviedol pri ústnom pojednávaní, že súd nie je povinný robiť si výpisky a stále hovoril len o tom, že mali každé poistné plnenie rozpísať položku po položke ako by to vraj museli robiť všetci poškodení, keby sa priamo domáhali náhrady škody od žalovaných oni. Z predložených dokladov je však každé poistné plnenie takto rozpísané a obsahuje podrobný zoznam poškodených alebo zničených vecí. Žalobcovi napokon počas celého konania nebolo vytknuté ani to, že predložené kópie sú nečitateľné a tak nemohol takýto nedostatok odstrániť. Ohľadne výšky škody bola 7.9.2006 vypočutá aj p. T. S., ktorej bolo poukázané jedno z dvoch najvyšších plnení, rovnako vo veci boli vypočutí likvidátori poistných udalostí, ktorí súdu ozrejmili spôsob výpočtu jednotlivých plnení a rovnako predložili súdu originály výpisov poistných udalostí, ktoré však súd nežiadal založiť do spisu. Napokon na pojednávaní dňa 28.9.2010 ponechal zástupca žalobcu na zváženie súdu, či vypočúje ohľadom výšky škody všetkých poškodených. Súd od vykonania tohto dôkazu upustil. Zrejme preto, že rozsah škody považoval za nesporný.

Zákon ukladá účastníkom, ktorí žiadajú o procesnú ochranu svojich nárokov a stoja proti sebe v postavení vzájomných odporcov, povinnosť tvrdiť, že určitý právny vzťah, o ktorého ochranu žiadajú, skutočne existuje (§ 79 ods. 1 a § 101 ods. 1 O.s.p.). Ukladá účastníkom tiež tzv. dôkaznú povinnosť, t.j. povinnosť označiť dôkazné prostriedky spôsobilé preukázať pravdivosť uplatnených tvrdení [§ 79 ods. 1 a § 120 ods. 1 O.s.p. (R 49/1982)].

Dôkazné bremeno je povinnosť účastníka, pokiaľ chce byť úspešný v konaní, preukázať existenciu takých svojich skutkových tvrdení, ktoré môžu pre neho privodiť priaznivý výsledok; dôkazné bremeno sa teda netýka vždy výsledku celého konania, ale sa môže týkať aj čiastkového skutkového tvrdenia významného pre rozhodnutie súdu. Pre určenie toho, kto je nositeľom dôkazného bremena, je kľúčová hmotnoprávna úprava vzťahu, z ktorého žalobca vyvodzuje svoje právo alebo povinnosť žalovaného. Dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu, v ktorého záujme je preukázanie pravdivosti ním tvrdených skutočností, zakladajúcich ním tvrdené právo. Na druhej strane žalovaného zaťažuje dôkazné bremeno

spočívajúce v preukázaní skutočností, ktoré vylučujú existenciu uplatňovaného práva, ak jeho existenciu žalobca preukázal.

V princípe platí, že nesplnenie dôkaznej povinnosti znamená neunesenie dôkazného bremena, čo má za následok prehru v spore.

Podľa § 813 ods. 1 OZ, ak poistený má proti inému právo na náhradu škody spôsobenej poistnou udalosťou, prechádza jeho právo na poistiteľa, a to do výšky plnenia, ktoré mu poistiteľ poskytol.

Podľa § 813 ods. 2 OZ, ak prešlo na poistiteľa právo podľa odseku 1 proti fyzickej osobe, platí pri jeho uplatňovaní primerane ustanovenie § 450.

Podľa § 420 ods. 1 OZ, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Ustanovenie § 813 ods. 1 OZ sa neuplatňuje vždy, ale len vtedy, keď poistná udalosť bola spôsobená treťou osobou, ktorá za ňu zodpovedá podľa príslušných ustanovení o zodpovednosti za spôsobenie škody. Predovšetkým musí ísť o spôsobenie škody na poistenom majetku, ktorá je poistnou udalosťou podľa poistnej zmluvy. Ďalej musí ísť o škodu, za ktorú je zodpovedná tretia osoba, voči ktorej má poistený právo na náhradu škody. Plnenia poistiteľa kryje plnenie škodcu zo zodpovednosti za škodu. Ak plnenie poisťovne kryje celý rozsah spôsobenej škody, celé právo na náhradu škody prechádza z poisteného na poistiteľa. Ak kryje len časť z rozsahu plnenia, na poistiteľa prechádza len časť práva na náhradu škody. Napokon poslednou, ale veľmi dôležitou podmienkou prechodu práva na náhradu škody na poistiteľa je, že poistiteľ poskytol poistenému, teda osobe, ktorá má právo na náhradu škody voči tretej osobe, poistné plnenie. Až týmto poskytnutím poistného plnenia prechádza právo poisteného na náhradu škody na poistiteľa.

Podľa § 101 ods. 1 O.s.p. sú účastníci povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky a že dbajú na pokyny súdu. Podľa § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd rozhodne na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti (§ 153 ods. 1 O.s.p.).

V sporovom konaní sa uplatňuje prejednávacia zásada. Účastník má jednak povinnosť tvrdenia, jednak dôkaznú povinnosť. Následky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie ten účastník konania, ktorý tieto povinnosti nespĺnil. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je vzájomná väzba. Pokiaľ účastník konania nespĺní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť ani povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť účastníka konania za to, že v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia, a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jeho neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť súdu o veci samej aj v takých prípadoch, kedy neboli preukázané určité skutočnosti významné podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci (či už z dôvodu nečinnosti účastníka, ktorý nespĺnil povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení stanovené v § 101 a § 120 ods. 1 vety prvej O.s.p. alebo preto, že takáto skutočnosť nemohla byť preukázaná vôbec).

Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov konania. Táto norma zásadne určuje tak okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané, ako aj nositeľa dôkazného bremena.

V konaní o náhradu škody podľa § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka z dôvodu vyplatených poisťných plnení pre klientov žalobcu, ktorým vznikla škoda pri požiari bytového domu na Jesenského ulici č. 68 v Štúrove dňa 12. augusta 2003 má žalobca (poisťovateľ) povinnosť tvrdenia v tom, že za žalovaných plnil (po preukázaní zodpovednosti žalovanej 1/ za vzniknutú škodu) a tiež, že na neho ako na poisťiteľa prešlo právo poisteného na náhradu škody spôsobenej poisťnou udalosťou voči osobe, ktorá škodu spôsobila a to až do výšky plnenia, ktoré poskytol. Na túto jeho povinnosť tvrdenia nadväzuje povinnosť označiť dôkazy preukazujúce tvrdené skutočnosti; žalobcu zatěžuje dôkazné bremeno preukázať vznik škody a jej výšku. Pokiaľ to preukázal, uniesol tak bremeno tvrdenia ako aj bremeno dôkazu.

Otázku splnenia povinnosti tvrdiť určité skutkové okolnosti a povinnosti preukázať pravdivosť tvrdení musí súd vždy riešiť so zreteľom na individuálne okolnosti prejednávanej veci.

V preskúmvanej veci nebolo sporné v čom spočíva poisťná udalosť, kedy k nej došlo, odvolací súd však mal pochybnosť, kto spôsobil škodu, či na žalobcu ako na poisťiteľa prešlo právo poisteného na náhradu škody spôsobenej poisťnou udalosťou voči osobe, ktorá škodu

spôsobila a to až do výšky plnenia, ktoré poisťiteľ poskytol (čomu nasvedčuje v dôvodoch, že ak by aj odvolací súd prijal záver), dôvodom na zamietnutie žaloby však bolo nesplnenie si dôkaznej povinnosti žalobcu vo vzťahu k vzniku škody a jej výške spočívajúcej v tvrdení rozhodujúcich skutočností vo vzťahu k výške uplatnenej istiny, ktorá je predmetom sporu. Teda neunesol dôkazné bremeno.

Dôvody rozhodnutia odvolacieho súdu neobstoja. Z obsahu spisu je zrejmé (č.l. 419), že žalobca podaním 1.11.2008 na výzvu súdu špecifikoval výšku náhrady škody a výšku vyplatených poisťných plnení u jednotlivých poisťencov, následne aj podaním zo dňa 8.6.2010 (č.l. 470 až 581) doložil kópie poisťných zmlúv ako aj doklad o úhrade poisťných plnení, ktoré sú predmetom regresného nároku, na pojednávaní pred prvostupňovým súdom dňa 28.9.2010 dokonca právny zástupca žalobcu ponechal na zváženie súdu, či súd vypočúva svedkov – poškodených na rozsah škody a vecí, ktoré boli požiarom zničené, súd prvého stupňa však upustil od ďalšieho dokazovania (č.l. 594). V predmetnom spise na č.l. 29 až 221 sa nachádzajú listinné dôkazy ohľadne výpočtu poisťného plnenia a likvidácie škody, hlásenie o škodovej udalosti, poukazy plnenia, záznamy z ohliadok, kde sú zaznamenané poškodené, zničené veci u jednotlivých poškodených, kde je vyčíslená aj výška škody. Okrem týchto listinných dôkazov bola na pojednávaní dňa 7.9.2006 pred prvostupňovým súdom vypočítaná aj poškodená T. S., ktorá okrem iného uviedla, že jej zhorela hotovosť vo výške 162 000 Sk, ktorú prevzala za svoju invalidnú dcéru. Jednalo sa o plnenie zo sociálnej poisťovne, ktoré nikto nespochybňoval. Rovnako boli vo veci vypočítaní likvidátori poisťných udalostí, ktorí súdu ozrejmili spôsob výpočtu jednotlivých plnení a rovnako predložili súdu originály spisov poisťných udalostí. V tejto súvislosti neobstoja tvrdenia odvolacieho súdu o neunesení dôkazného bremena zo strany žaloby, ktorý bez toho, aby sa konkrétne k jednotlivým citovaným dôkazom vyjadril, zaoberal sa nimi, iba paušálne konštatoval neunesenie dôkazného bremena.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.). Dovolací súd preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil vo výroku, ktorým zmenil výrok rozsudku súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti vo vzťahu k žalovanej 1/ tak, že návrh žalobcu zamietol (§ 243b ods. 2 O.s.p.) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. júna 2013

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová